

doc. JUDr. Vilém Knoll, Ph.D.
katedra právních dějin

Posudek na diplomovou práci

**Lucie Petříková, *Právní postavení československých legií v Rusku,*
Plzeň 2022, 62 s.**

Předloženou práci diplomantka zpracovala na velmi zajímavé téma, které – ač je problematice československých legií věnována poměrně bohatá literatura – nabízí, zejména pokud jde o právněhistorický pohled, ještě relativně široký prostor pro zpracování. Diplomantka svou práci rozdělila do pěti základních částí, doplněných úvodem, závěrem, krátkým anglickým resumé a seznamem použitých pramenů a literatury. Jednotlivé základní části jsou dále podrobněji členěny. První část diplomantka věnovala představení problematiky československých legií v Rusku, přičemž se zabývala okolnostmi jejich vzniku od České družiny k formování řádné československé armády. Následující druhá část je zaměřena na problematiku deliktu vojenské zrady a otázku jeho naplnění z pohledu rakouského a uherského práva vstupem do československých legií, přičemž materie je představena na několika vybraných případech dezercí celých jednotek i jednotlivců z rakouské armády. Ve třetí části se diplomantka zabývá otázkou mezinárodněprávního postavení československých legií a jednotlivých legionářů z pohledu mezinárodního práva veřejného. Čtvrtá část je zaměřena na postavení československých legií v Rusku, tedy na jejich organizační začlenění v rámci ruské a francouzské armády. V poslední páté části se diplomantka zabývá osamostatněním ruských legií a jejich fungováním jako samostatného československého vojska.

Užitá struktura práce je logická a pro zadané téma vhodná, přičemž odpovídá v úvodu přiloženým zásadám po vypracování diplomové práce. Po obsahové stránce je problematika pojata poměrně stručně, ale odpovídá rozsahu, který je pro diplomové

práce předepsán, přičemž postihuje klíčové otázky a témata, která jí byla vytyčena. Některé z nich by však bylo možno rozpracovat podrobněji. Například v části věnované otázce vojenské zrady bylo možno věnovat prostor i dalším známým případům, z části již i literaturou zpracovaným, jako bylo známé přeběhnutí/dobrovolné zajetí částí 36. pěšího pluku (spolu s 2. praporem polních myslivců) a 75. pěšího pluku, ale i rozboru teoretické stánky věci včetně bližšího přiblížení příslušných skutkových podstat.

Na v práci užitě zdroje – prameny i literaturu – je v textu obvykle řádně odkazováno. Rozsah v práci užitého poznámkového aparátu je standardní – 153 poznámek pod čarou na 54 stran vlastního textu. Pokud jde o využitě zdroje, je práce založena na literatuře a částečně i na pramenech. Ač pohled do přehledu pramenů naznačuje, že bylo pracováno také s prameny archivními – jak je ostatně tvrzeno na s. 3 (*Vzhledem k tomu, že dosud nevznikla žádná ucelená publikace týkající se právního postavení legií, čerpala jsem primárně z dostupných dokumentů a odborné literatury, dále pak i z archivních fondů uložených ve Vojenském ústředním archivu – Vojenském historickém archivu.*), ze samotného textu práce se zdá, že se tak stalo jen v marginálním počtu případů. Fond Tomáš Garrigue Masaryk uložený v Masarykově ústavu a Archivu AV ČR v textu je citován pouze jednou (s. 10, pozn. č. 20), stejně tak fond ČSNR v Paříži uložený ve VÚA – VHÚ (s. 36, pozn. č. 104).

Vzhledem k rozsáhlé tzv. legionářské literatuře bylo možno v práci jistě využít i další publikace ať již z meziválečného období, tak i z posledních let, které by jistě mohly prohloubit její záběr. Vzhledem k pasáži věnované v práci 28. pěšímu pluku překvapuje například absence běžně dostupné obsáhlé monografie Josefa Fučíka *Osmadvacátníci: spor o českého vojáka Velké války 1914-1918* (Praha: Mladá fronta, 2006). V českých publikacích pak lze nalézt také obdobnému tématu – údajnému přeběhnutí/zradě, ale tentokrát částí 36. pěšího pluku – věnované statě Marie Salabové (36. pěší pluk a jeho činnost za I. světové války. In: *Boleslavica '68 : sborník příspěvků k dějinám Mladoboleslavska 1*, Praha: Středočeské nakladatelství a knihkupectví, 1969, s. 133–194) a Christiana E. Reitera (*Der "Verrat" des k. u. k. Infanterieregiments Nr. 36 in der Schlacht am San im Oktober 1914*. In: *Léta do pole okovaná 1914: proměny společnosti a státu ve válce*, Praha: Ministerstvo obrany České republiky - VHÚ, 2015 s. 213-218 a *Der sogenannte Verrat des k. u. k.*

Infanterieregiments Nr. 36 im Gefecht bei Sieniawa am 27. Mai 1915. In: Léta do pole okovaná 1914-1918. Svazek II. 1915 - noví nepřátelé, nové výzvy, Praha: Ministerstvo obrany České republiky - VHÚ, 2017, s. 265-277). Existuje také oběma zmíněným plukům věnovaná stať Christiana M. Ortnera (Zwischen Verrat und nationalem Heldentum. Die tschechischen k. u. k. Infanterieregimenter Nr. 28 und 36. In: Österreich. Tschechien: geteilt - getrennt - vereint. [Schollach]: Schallaburg Kulturbetriebsges, 2009, s. 48-53). Tématu se také věnuje poměrně nová monografie (původně dizertace obhájená na vídeňské univerzitě) Christiana E. Reitera Zur Problematik des tschechischen "Verrates" im Ersten Weltkrieg: die k.u.k. 10. Infanterie-Truppendivision 1914/15. (Schriften des Heeresgeschichtlichen Museums Band 21, Wien: Heeresgeschichtliches Museum, 2016). V Rakousku vydané práce jsou však hůře dostupné a tak jejich absenci v diplomové práci lze pochopit. Překvapivější je však zjištění, že mezi užitými prameny – přes to, že jedna z jejích částí je věnována problematice (vojenské) zrady a dalším vojenským deliktům – nenajdeme příslušné vojenské předpisy. Tomu, že nebyly využity, či že byly využity jen okrajově, nasvědčuje i poznámkový aparát příslušné části práce.

3

Závěrečné členění přehledů pramenů a literatury není provedeno zcela důsledně, najdeme prameny zařazené mezi literaturu (Dokumenty československé zahraniční politiky..., Dokumenty ke studiu mezinárodního práva..., Kronika pěšího pluku 35...), právní předpisy patří mezi prameny, internetové zdroje jsou zbytečně vedeny zvlášť, když podle svého charakteru mohly být uvedeny buď mezi prameny, nebo mezi literaturou.

Na závěr lze konstatovat, že na předložené práce je patrné, že se jí diplomantka věnovala s osobním zájmem o pojednávanou problematiku. Podařilo se jí postihnout klíčové problémy tématu a přes uvedené připomínky lze konstatovat, že práce splňuje nároky na obdobné práce obvykle kladené. Práci proto připouštím k obhajobě a doporučuji hodnotit známkou velmi dobře až výborně, v závislosti na průběhu obhajoby.

Témata k obhajobě:

Rozdíly mezi pojetím velezrady v obecném a ve vojenském trestním právu.

Faktické postavení dobrovolníků v první světové válce a jeho srovnání s právní úpravou v mezinárodním právu válečném.

Přístup československých legií k zajatým Čechoslovákům z internacionálních (sovětských) jednotek.

Plzeň 21. dubna 2022